

‘ZORG DAT JE EEN HELICOPTERVUEW BEHOUDT’

Het is de bedoeling dat er één octrooirechter voor heel Europa gaat komen: het Unified Patent Court. Dat zal de markt openbreken, verwachten Wouter Pors (Bird & Bird) en Alexander de Leeuw (Brinkhof) die zich bezighouden met octrooirecht.

DOOR HENRIETTE VAN WERMESKERKEN FOTO'S CHRIS VAN HOUTS

“**T**echniek vind ik interessant. Ik ben geen bèta, maar ik ben altijd nieuwsgierig geweest naar hoe dingen in elkaar zitten”, vertelt Alexander de Leeuw. Hij koos aan de Universiteit van Amsterdam onder meer het vak octrooirecht. “Maar pas tijdens een studentenstage kwam ik erachter wat octrooirecht echt inhield. Er kan octrooirecht liggen op chips in telefoons, infuusnaalden, medicijnen, biomedische technieken, maar bijvoorbeeld ook op een eierdoos. Ik vond het zó leuk dat ik na mijn studie op zoek ben gegaan naar een kantoor dat gespecialiseerd is in octrooirecht.”

Niet veel juristen houden van techniek, terwijl dat wel nodig is als je octrooirecht doet. Er zijn maar een stuk of veertig advocaten die zich op dit rechtsgebied toeleggen, schat Wouter Pors. “Ook omdat het ingewikkeld is, en je het vak alleen goed kunt leren van advocaten die octrooizaken doen.” Zelf wilde Pors aanvankelijk architect worden en daarom ging hij bouwkunde studeren aan de TU Eindhoven. “Maar gaandeweg bekwam mij het idee dat ik niet creatief genoeg was om steeds iets nieuws te verzinnen, en ik wilde niet een architect worden die zich herhaalt. Ik ben een paar jaar de lokale politiek ingegaan. Daar kwam ik met het werk van advocaten in aanraking. Toen ik 26 was, ben ik rechten gaan studeren met het idee advocaat te worden.”

SENIOR/JUNIOR

In deze serie praten een senior en een junior advocaat met elkaar over hun studie, de advocatuur en het vakgebied dat zij delen.

INTERNATIONAAL

Eind jaren tachtig, toen Pors advocaat werd, was een algemene praktijk nog heel gewoon. “Ik kwam met veel rechtsgebieden in aanraking”, blikt Pors terug, “en dus ook met

IE. Dat beviel goed, en mijn technische achtergrond kwam uitstekend van pas. Zo ben ik steeds verder het octrooirecht ingerold. Naast octrooirecht doe ik ook merkenrecht, dus soft IP. Waarom soft? Het is minder technisch. Techneuten vinden dat soft, dat zal het wel zijn.”

De octrooirechtpraktijk is internationaal van aard. De meeste octrooizaken spelen in meerdere landen tegelijk. De aanvraagprocedure is gecentraliseerd bij het Europees Octrooibureau, maar over inbreuken wordt per land geprocedeerd. Pors: “Een paar collega’s en ik wilden onze internationale praktijk beter inbedden. Wat ons voor ogen stond, bestond op dat moment niet in Nederland. Vandaar dat wij in 2001 een Nederlandse vestiging van Bird & Bird hebben opgericht. In Nederland zijn we een fullservicekantoor. We bieden ook andere rechtsgebieden, zoals ondernemingsrecht, en we hebben notarissen en fiscalisten. Maar internationaal zit een derde van onze advocaten in het intellectueel eigendom.”

Brinkhof, waar De Leeuw werkt, is een nichekantoor. “We zijn gespecialiseerd in IE en wat daarbij hoort, dus mededinging, IT-contracten, privacy, telecommunicatie en soft IP, maar de nadruk ligt op octrooirecht.”

Over internationaal gesproken: Pors en De Leeuw vinden allebei de rechtenstudie lang niet internationaal genoeg. “De vakken die nodig zijn om het civiel effect te

bereiken kosten kennelijk zoveel tijd, dat er weinig ruimte is voor innovatie”, zegt Pors. “*Common law* zit nog steeds niet standaard in het programma.” Hij volgde destijds een keuzevak Engels recht bij Huub Willems, de latere voorzitter van de Ondernemingskamer. De Leeuw vulde het hiaat op door twee keer een periode in het buitenland te studeren.

BEDRIJFSGEHEIMEN

De verlening van octrooi bij het octrooibureau is in handen van de octrooigemachtigden, tot wie uitvinders zich wenden. De handhaving ligt bij advocaten. “Bij inbreukzaken hoort ook de vraag: is het wel een uitvinding?”, zegt Pors. “Ontstaat er een conflict, dan ga je terug naar die vraag. Want alleen bij een uitvinding is er recht op bescherming en kan sprake zijn van inbreuk. Een voorbeeld: een Amerikaanse octrooihouder procedeerde tegen de Europese Centrale Bank, in negen Europese landen. Zijn stelling was dat hij octrooi had op de beveiligingstechniek die wordt toegepast in de eurobiljetten. Uiteindelijk luidde het oordeel dat het octrooi niet geldig was, omdat er geen sprake was van een uitvinding. Had die Amerikaan gelijk gekregen, dan hadden de gevolgen ingrijpend kunnen zijn. Dan was de verspreiding van eurobiljetten misschien onmogelijk geworden.”

Behalve met octrooi houden Pors en De Leeuw zich bezig met de bescherming van bedrijfsgeheimen. “Voor uitvindingen ligt de basis van de bescherming vaak in het octrooi, waarin staat wat die uitvinding precies is”, legt De Leeuw uit. “Maar je kunt bepaalde aspecten geheim houden. Een klassiek voorbeeld van een bedrijfsgeheim: het Coca-Cola-recept.” Pors vult aan: “Op het moment dat er een octrooi ligt, wil dat niet zeggen dat de uitvinding helemaal uitontwikkeld is. Die verdere ontwikkeling, die op zichzelf niet inventief hoeft te zijn, kan als bedrijfsgeheim beschermd worden. Octrooi en bedrijfsgeheim horen bij elkaar.”

Binnenkort zal de wetgeving worden aangepast aan een nieuwe Europese richtlijn om bedrijfsgeheimen beter te beschermen. Pors is daarbij als expert betrokken. Rechters anticiperen al op die aanpassing. De Leeuw: “In een procedure die wij nu bij de Hoge Raad voeren, is de advocaat-generaal onlangs in de conclusie op de nieuwe wet vooruitgelopen.”

Mr.
GENERATIES
Sr. Jr.
IN GESPREK

ALGEMENE LEERSTUKKEN

Octrooihouders die elkaar nodig hebben, kunnen elkaar licenties voor het gebruik verlenen. Pors: “Alle mobiele telefoons moeten met elkaar en met het netwerk kunnen communiceren. De grote producenten van telefoons hebben veel octrooien, soms duizenden. Ze verlenen elkaar over en weer licenties onder die octrooien – kruislicenties. Deze praktijk leidt tot discussies over mededingingsrecht.” Octrooirecht en mededingingsrecht zijn met elkaar verweven. Pors’ advies aan jongere advocaten op zijn gebied luidt dan ook: “Blijf de helicopterview behouden. Verlies de algemene leerstukken niet uit het oog. Ook fiscale aspecten verdienen aandacht. Het kan voor een bedrijf octrooitechnisch gunstig zijn om in land A gevestigd te zijn, maar fiscaal in

land B. Ook de politiek is belangrijk in ons vakgebied, daar moet je oog voor hebben. Brexit heeft grote gevolgen voor de internationale octrooirechtpraktijk.”

TOEKOMST

De bedoeling is dat er in de toekomst één octrooirechter zal zijn voor heel Europa: het Unified Patent Court (UPC). Er is veertig jaar gewerkt aan zo’n systeem, aldus Pors, die verwacht dat het UPC er zeker zal komen. “Alles is klaar. Het wachten is nu nog op een procedure in Duitsland. Engeland en Duitsland moeten nog ratificeren, daar heeft Brexit een rol gespeeld. De Britse goedkeuring is er nu wel.”

Het UPC zal grote gevolgen hebben voor de advocatuur. Het heeft een eigen rechtssysteem, waar alle advocaten mee zullen werken. “Dit breekt de markt volledig open”, zegt De Leeuw. “Advocaten in Europa worden elkaars directe concurrenten. Dat zal er ook toe leiden dat kleinere spelers van de markt worden verdreven.” Europa wordt interessanter voor Amerikaanse en Aziatische bedrijven, dus waarschijnlijk neemt het werk toe, verwachten Pors en De Leeuw. “In de VS zijn onlangs ongunstige beslissingen genomen”, zegt De Leeuw. “Het procederen is er bovendien duur. Wat hier een paar honderdduizend euro kost, kost daar al gauw vele miljoenen.” Pors vervolgt: “Het UPC wordt bevoegd voor 420 miljoen inwoners, in 25 landen. In de VS gaat het om 320 miljoen mensen. De markt is groter, het recht is beter én je kunt in één klap winnen in heel Europa. Of verliezen, natuurlijk.”

Pors en De Leeuw zien naar het UPC uit en denken dat het ook voor het bedrijfsleven een belangrijke verbetering zal zijn. Maar sommige advocaten zijn er bang voor. “Ik krijg soms woedende reacties, als ik er iets over op een IE-blog publiceer”, zegt Pors. “Dat zal dan wel betekenen dat ik gelijk heb.”

Verder pratend over de toekomst van IE signaleren Pors en De Leeuw een voortdurende toename van de invloed van het internet. “Toen ik begon, was het moeilijk bewijs te verzamelen”, zegt Pors. “Nu is de stand van de techniek vrijwel helemaal online te vinden. Soms gaat het zó ver dat we het bewijs voor een inbreuk vinden op de website van de inbreukmaker.” ■

Sr.

Wouter Pors (1959) studeerde bouwkunde in Eindhoven en vervolgens rechten in Tilburg. Hij begon in 1989 als stagiaire bij het toenmalige Blackstone, Rueb en Van Boeschoten en werkte later bij Houthoff. In 2001 was hij een van de oprichters van de Nederlandse vestiging van Bird & Bird, waar hij de groep IE leidt.

Jr.

Alexander de Leeuw (1991) deed de onderzoeksmaster Informatierecht aan de Universiteit van Amsterdam en studeerde in New York en in Kopenhagen. Binnenkort rondt hij zijn stage af bij Brinkhof in Amsterdam. Naast octrooirecht houdt hij zich bezig met de algemene IE-praktijk, de bescherming van bedrijfsgeheimen en de procespraktijk.